



УТВЪРДИЛ: .....

Декан

Дата .....

## СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

### Факултет по славянски филологии

Специалност: (код и наименование)

СЛЛ	1	0	0	1	0	6	1	7
-----	---	---	---	---	---	---	---	---

**БАЛКАНИСТИКА**

Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

### УЧЕБНА ПРОГРАМА

Е	3	1	8
---	---	---	---

Дисциплина:

(код и наименование) **Ареална лингвистика**

**Преподавател: доц. д-р Дарина Младенова**

Асистент:

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	30
	Семинарни упражнения	
	Практически упражнения (хоспетиране)	
<b>Обща аудиторна заетост</b>		<b>30</b>
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	10
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	20
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	
<b>Обща извънаудиторна заетост</b>		<b>30</b>
<b>ОБЩА ЗАЕТОСТ</b>		<b>60</b>

<b>Кредити аудиторна заетост</b>	<b>1</b>
<b>Кредити извънаудиторна заетост</b>	<b>1</b>
<b>ОБЩО ЕКСТ</b>	<b>2</b>

<b>№</b>	<b>Формиране на оценката по дисциплината<sup>1</sup></b>	<b>% от оценката</b>
1.	Курсова работа, посветена на анализ на лингвистична карта	40 %
2.	Презентация на курсовата работа	10 %
3.	Изпит	50 %

**Анотация на учебната дисциплина:**

Учебната дисциплина „Ареална лингвистика“ въвежда студентите-балканисти в диалектологията, лингвистичната география и ареалната лингвистика, показва им възможностите на ареалната лингвистика за лингвистичен анализ и ги учи как да използват основните понятия на тези дисциплини. Освен тази теоретическа подготовка студентите се запознават с атласите, които имат отношение към балканските езици и с основното диалектно членение на балканските езици. Важна цел на обучението по „Ареална лингвистика“ е студентите да овладеят разчитането и първоначалната ареална интерпретация на лингвистичната карта.

**Предварителни изисквания:**

- успешно завършен курс по Общо езикознание
- успешно завършени курсове по румънски език (1, 2 и 3 част) и по албански език (1 и 2 част)

**Очаквани резултати:**

- запознаване с лингвистичната география и ареалната лингвистика и ориентация в това какви възможности за лингвистичен анализ предоставят тези лингвистични дисциплини
- запознаване с основните лингвистични атласи, посветени на балканските езици или включващи и балкански езици
- основни знания за диалектното членение на балканските езици (български, румънски и албански)
- способност за „прочит“ и начална интерпретация на лингвистична карта

<sup>1</sup> В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

### Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1	<p>Възникване на лингвистичната география.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Georg Wenker. <i>Sprachatlas des Deutschen Reichs</i>: история на проекта за немски атлас, цели на атласа, територия, мрежа, въпросник, анкета (начин на събиране на материала), „транскрипция”, информатори, карти и начин на картографиране.</li> <li>• Jules Gilliéron, Edmond Edmont. <i>Atlas linguistique de la France</i>: територия, мрежа, въпросник, анкета (начин на събиране на материала), транскрипция, информатори, карти и начин на картографиране.</li> <li>• Сравнение между атласа на Жилиерон и атласа на Венкер. Основни елементи на лингвистичния атлас.</li> <li>• Разграничаване на диалектологията, лингвистичната география и ареалната лингвистика.</li> </ul>	2
2	<p>Първи резултати и реакции на лингвистичната география.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Спорът за диалекта.</li> <li>• Основни положения в лингвогеографските изследвания на Ж. Жилиерон.</li> <li>• Основни понятия: изоглоса, изоглосен сноп, ареал; диалектен континуум; диалект; диалектна граница; ядро и преходна зона</li> <li>• Типове лингвистични карти според картографския език. Особенности.</li> </ul>	3
3	<p>Лингвистични атласи, посветени на българските диалекти.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• <i>Атлас българских говоров в СССР (АБГ)</i>: общи особености и насоченост, програма, информатори, географска мрежа, метод на събиране и обработка на материала, транскрипция, типове карти, карта – коментар. Преселническият атлас като тип атлас.</li> <li>• Практическа задача: локализация на зоната, от която се е отделил преселнически говор въз основа на езиковите му особености.</li> <li>• <i>Български диалектен атлас (БДА)</i>: предпоставки за БДА, обща характеристика и насоченост, програма, географска мрежа, информатори, събиране, обработка и картографиране на материала, транскрипция, типове карти, карта – легенда – коментар.</li> <li>• Практическа задача: едноплановост / многоплановост на картите; карти, посветени на явление / дума / явление в дума; връзка / йерархия между знаците в легендата на картата</li> </ul>	4

4	<p>Основното диалектно членение на българския език. Класификация на българските говори.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Практическа задача: обособяване и очертаване на изоглосен сноп</li> </ul>	2
5	<p>Румънските лингвистични атласи:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>Gustav Weigand. <i>Lingvistischer Atlas des dakorumänischen Sprachgebietes</i>: обща характеристика и значение, въпросник, територия, мрежа, информатори, транскрипция.</li> <li><i>Atlasul lingvistic român (ALR I, II, ALRM I, II; ALR II s.n., ALRM II s.n.)</i>: предпоставки за ALR, въпросник, обща характеристика, фонетична транскрипция, територия, географска мрежа, анкета, карта–легенда–материал.</li> <li><i>Noul atlas lingvistic român / Atlasul lingvistic român pe regiuni (NALR / ALRR)</i>: обща характеристика, географска мрежа, въпросник, особености на анкетата, информатори, карти. <i>ALRR. Sinteză</i>: обща характеристика, въпросник, територия, мрежа, фонетична транскрипция, особености на картографирането, карта–коментар–легенда.</li> <li>Арумънски атласи: а. W. Dahmen, J. Kramer. <i>Aromunischer Sprachatlas</i>: обща характеристика, географска мрежа, особености на анкетата, въпросник, фонетична транскрипция, карти; б. Petru Neiescu. <i>Mic atlas al dialectului aromân din Albania și din Fosta Republică Iugoslavă Macedonia</i>: географска мрежа, въпросник, фонетична транскрипция, карти; в. Nicolae Saramandu, (Manuela Nevaci). <i>Atlasul lingvistic al dialectului aromân</i>: географска мрежа, въпросник, фонетична транскрипция, карти.</li> <li>Beate Wild. <i>Meglenorumänischer Sprachatlas</i>: обща характеристика, особености на анкетата, въпросник, транскрипция, географска мрежа, карти.</li> <li>Практическа задача: анализ и съпоставка на карти.</li> </ul>	3
6	<p>Основното диалектно членение на румънския език. Класификация на румънските диалекти.</p>	1
7	<p><i>Atlasi dialektologjik i gjuhës shqipe (ADGJSH)</i>: обща характеристика, информатори, територия, мрежа, въпросник, типове карти, карта–коментар–легенда. Основното диалектно членение на албанския език.</p>	2
8	<p><i>Общеславянский лингвистический атлас (ОЛА)</i>: обща характеристика, въпросник, територия, мрежа, транскрипция, карта – легенда – коментар – материал, типове карти, организация на работата по ОЛА, досегашни публикации.</p>	2

	<ul style="list-style-type: none"> <li>• Микро- и макроатласи. Поколения атласи.</li> <li>• Практическа задача: анализ и съпоставка на карти.</li> </ul>	
9	<p><i>Общекарпатский диалектологический атлас (ОКДА)</i>. Специфика, цели, въпросник, анкета, информатори, територия и мрежа, принципи на картографирането, типове карти, карта – легенда – коментар. Предмет на карпатското езикознание. Понятието <i>карпатизъм</i>.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Практическа задача: анализ и съпоставка на карти.</li> </ul>	2
10	<p><i>Atlas Linguarum Europae (ALE)</i>: специфика, цели, въпросник, анкета, територия и мрежа, типове карти, карта – легенда – коментар, значение.</p>	2
11	<p>Проекти за Балкански атлас. <i>Малый диалектологический атлас балканских языков</i>: обща характеристика, въпросник, географска мрежа, типове карти, досегашни публикации.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Практическа задача: анализ и съпоставка на карти.</li> </ul>	2
12	<p>Интерпретация на лингвистичната карта.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Типове ареали</li> <li>• Ареалните норми на Матео Бартоли.</li> <li>• Ареалогичният подход на Г. Цыхун.</li> <li>• Западноевропейският опит в интерпретацията на лингвистичната карта.</li> </ul>	5

### **Конспект за изпит**

№	Въпроси I част
1	<p>Възникване на лингвистичната география.</p> <p>А. Georg Wenker. <i>Sprachatlas des Deutschen Reichs</i>: история на проекта за немски атлас, цели на атласа, територия, мрежа, въпросник, анкета (начин на събиране на материала), „транскрипция”, информатори, карти и начин на картографиране.</p> <p>Б. Jules Gilliéron, Edmond Edmont. <i>Atlas linguistique de la France</i>: територия, мрежа, въпросник, анкета (начин на събиране на материала), транскрипция, информатори, карти и начин на картографиране.</p> <p>В. Сравнение между атласа на Жилиерон и атласа на Венкер. Основни елементи на лингвистичния атлас.</p>
2	<p>Първи лингвогеографски резултати и реакции на лингвистичната география.</p> <p>А. Спорът за диалекта.</p> <p>Б. Основни положения в лингвогеографските изследвания на Ж. Жилиерон.</p>
3	<p>Лингвистични атласи, посветени на българските диалекти:</p> <p>А. <i>Атлас болгарских говоров в СССР (АБГ)</i>: общи особености и насоченост, програма, информатори, географска мрежа, метод на събиране и обработка на материала, транскрипция, типове карти, карта – коментар.</p>

	<p>Преселническият атлас като тип атлас.</p> <p>Б. <i>Български диалектен атлас (БДА)</i>: предпоставки за БДА, обща характеристика и насоченост, програма, географска мрежа, информатори, събиране, обработка и картографиране на материала, транскрипция, типове карти, карта – легенда – коментар.</p>
4	<p>Основното диалектно членение на българския език. Класификация на българските говори.</p>
5	<p>Румънските лингвистични атласи:</p> <p>А. Gustav Weigand. <i>Lingvistic Atlas des dakorumänischen Sprachgebietes</i>: обща характеристика и значение, въпросник, територия, мрежа, информатори, транскрипция.</p> <p>Б. <i>Atlasul lingvistic român (ALR I, II, ALRM I, II; ALR II s.n., ALRM II s.n.)</i>: предпоставки за ALR, въпросник, обща характеристика, фонетична транскрипция, територия, географска мрежа, анкета, карта–легенда–материал.</p> <p>В. <i>Noul atlas lingvistic român / Atlasul lingvistic român pe regiuni (NALR / ALRR)</i>: обща характеристика, географска мрежа, въпросник, особености на анкетата, информатори, карти. <i>ALRR. Sinteză</i>: обща характеристика, въпросник, територия, мрежа, фонетична транскрипция, особености на картографирането, карта–коментар–легенда.</p> <p>В. Арумънски атласи:</p> <p>а. W. Dahmen, J. Kramer. <i>Aromunischer Sprachatlas</i>: обща характеристика, географска мрежа, особености на анкетата, въпросник, фонетична транскрипция, карти.</p> <p>б. Petru Neiescu. <i>Mic atlas al dialectului aromân din Albania și din Fosta Republică Iugoslavă Macedonia</i>: географска мрежа, въпросник, фонетична транскрипция, карти.</p> <p>в. Nicolae Saramandu (и Manuela Nevaci). <i>Atlasul lingvistic al dialectului aromân</i>: географска мрежа, въпросник, фонетична транскрипция, карти.</p> <p>Г. Beate Wild. <i>Meglenorumänischer Sprachatlas</i>: обща характеристика, особености на анкетата, въпросник, транскрипция, географска мрежа, карти.</p>
6	<p>Основното диалектно членение на румънския език. Класификация на румънските диалекти.</p>
7	<p><i>Atlasi dialektologjik i gjuhës shqipe (ADGJSH)</i>: обща характеристика, информатори, територия, мрежа, въпросник, типове карти, карта–коментар–легенда. Основното диалектно членение на албанския език.</p>
8	<p><i>Общеславянският лингвистическият атлас (ОЛА)</i>: обща характеристика, въпросник, територия, мрежа, транскрипция, карта – легенда – коментар – материал, типове карти, организация на работата по ОЛА, досегашни публикации.</p>
9	<p><i>Общекарпатският диалектологическият атлас (ОКДА)</i>. Специфика, цели, въпросник, анкета, информатори, територия и мрежа, принципи на картографирането, типове карти, карта – легенда – коментар. Предмет на карпатското езикознание. Понятието <i>карпатизъм</i>.</p>
10	<p><i>Atlas Linguarum Europae (ALE)</i>: специфика, цели, въпросник, анкета, територия и мрежа, типове карти, карта – легенда – коментар, значение.</p>

11	Проекти за Балкански атлас. <i>Малый диалектологический атлас балканских языков</i> : обща характеристика, въпросник, географска мрежа, типове карти, досегашни публикации.
	Въпроси II част
12	Основни понятия: А. <i>диалект, диалектен континуум, диалектна граница, ядро и преходна зона</i> ; Б. <i>ареал, изоглоса (изофона, изолекса, изоморфа), изоглосен сноп</i> .
13	Типове ареали
14	Типове лингвистични карти А. Според картографския език, особености. Б. Според съдържанието: <ul style="list-style-type: none"> <li>• фонетични, фонологични, морфологични, синтактични, лексикални – ономасиологични, семасиологични, мотивационни</li> <li>• на явление / на дума / на явление в дума</li> <li>• еднопланови / многопланови</li> <li>• обобщаващи карти: комбинативни, квантитативни.</li> </ul>
15	Микро- и макроатласи. Поколения атласи.
16	Диалектология / лингвистична география / ареална лингвистика: източници, методика, задачи и време на поява.
17	Интерпретация на лингвистичната карта. А. Нормите на Матео Бартоли. Б. Ареалогичният подход на Г. Цыхун. В. Западноевропейският опит в интерпретацията на лингвистичната карта.
	III. За анализа на картата в курсовата работа:
18	Тип на картата според вида картографско изображение и според съдържанието.
19	Локализация на преселнически говор по езиковите му особености. Използване на преселнически говор за историко-диалектологически изводи.
20	Описание на наблюдаваното на картата членение и преценка дали то е пример за някое от типичните за съответния диалектен континуум диалектни членения
21	Наблюдават ли се на анализираната карта някакви типове ареали и може ли да се направят някакви изводи от това
22	Прилагане на нормите на Матео Бартоли / ареалогичния подход на Г. Цыхун или нещо от западноевропейския опит в интерпретацията на лингвистичната карта
23	Сравнение на карти.
24	„Разгърнатата в пространството диахрония“: изясняване на стъпките в процеса, довел до изграждането на ареалната конфигурация на картата / картите.
25.	Екстралингвистични фактори, играещи роля за изграждането на ареалната конфигурация.

## Библиография

Adamou, Evangelia and Andrey Sobolev (Eds.) (2023). *Atlas of the Balkan Linguistic Area* [<https://abla.cnrs.fr/>].

ADGJSH: Jorgji Gjinar, Bahri Beci, Gjuvalin Shkurta, Xheladin Gosturani. *Atlasi dialektologjik i gjuhës shqipe*. Akademia e shkencave e shqipërisë. Instituti i gjuhësisë dhe i letërsisë // Università degli Studi di Napoli L'Orientale. Dipartimento di Studi dell'Europa Orientale. 1–2. 2007–2008.

ALE: *Atlas Linguarum Europae: Introduction*. Assen: Van Gorcum, 1975; *Atlas Linguarum Europae: Premier Questionnaire*. Assen: Van Gorcum, 1976; *Atlas Linguarum Europae: Second Questionnaire*. Assen: Van Gorcum, 1979. *Atlas Linguarum Europae*. Assen: Van Gorcum / Roma: Poligrafico / București: Editura Universității din București. Volume I. Premier fascicule–, 1983– [<http://www.lingv.ro/ALE.html>]; [<https://lingv.ro/2021/08/16/ale-i-8/>]; [<https://lingv.ro/2021/08/16/ale-i-8/>].

ALR I: Sever Pop. *Atlasul lingvistic român*. Publicat ... de Muzeul Limbii Române din Cluj sub conducerea lui Sextil Pușcariu. Partea I. (ALR I). Vol. 1. Părțile corpului omenesc și boalele lui. Cluj, 1938. Vol. 2. Familia, nașterea, botezul, copilăria, nunta, moartea. Sibiu-Leipzig, 1942 [<http://inst-puscariu.ro/al.html>].

ALRM I: Sever Pop. *Micul atlas lingvistic român publicat ... de Muzeul Limbii Române din Cluj sub conducerea lui Sextil Pușcariu*. Partea I. (ALRM I). Vol. 1. Părțile corpului omenesc și boalele lui. Cluj, 1938. Vol. 2. Familia, nașterea, botezul, copilăria, nunta, moartea. Sibiu-Leipzig, 1942 [<http://inst-puscariu.ro/al.html>].

ALR II: Emil Petrovici. *Atlasul lingvistic român*. Publicat ... de Muzeul Limbii Române sub conducerea lui Sextil Pușcariu. Partea II (ALR II). Vol. 1. A. Corpul omenesc. Boale și termeni înrudiți. B. Familia, nașterea, copilăria, nunta, moartea, viața religioasă, sărbători. C. Casa. Acareturile. Curtea. Focul. Mobilierul. Vase. Scule. Sibiu – Leipzig, 1940 [<http://inst-puscariu.ro/al.html>].

ALR II s.n.: *Atlasul lingvistic român II. Serie nouă*. Sub direcția acad. E. Petrovici. Vol. 1–7. București: Editura Academiei Republicii Populare Române, 1956–1972 [<http://inst-puscariu.ro/al.html>].

ALRM II: Emil Petrovici. *Micul atlas lingvistic român*. Publicat ... de Muzeul Limbii Române sub conducerea lui Sextil Pușcariu. Partea II (ALRM II). Vol. 1. A. Corpul omenesc. Boale și termeni înrudiți. B. Familia, nașterea, copilăria, nunta, moartea, viața religioasă, sărbători. C. Casa. Acareturile. Curtea. Focul. Mobilierul. Vase. Scule. Sibiu – Leipzig, 1940 [<http://inst-puscariu.ro/al.html>].

ALRM II, s.n.: *Micul atlas lingvistic român. Serie nouă*. Sub direcția acad. E. Petrovici. Vol. 1–4. București: Editura Academiei Republicii Populare Române, 1956–1981 [<http://inst-puscariu.ro/al.html>].

ALRR/NALR/NALRR: *Noul Atlas lingvistic român pe regiuni. Oltenia*. București. Vol. I–V. 1967–1984; *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Maramureș*. București. Vol. I–IV. 1969–1997; *Noul Atlas lingvistic român pe regiuni. Banat*. București. Vol. I–V. 1980–2011; *Noul Atlas lingvistic al României. Moldova și Bucovina*. București. Vol. I–IV. 1987–2014; *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Transilvania*. București. Vol. I–IV. 1992–2006; *Atlasul lingvistic român pe regiuni. Muntenia și Dobrogea*. București. Vol. I–V. 1996–



2007; Noul Atlas lingvistic român. Crișana. București. Vol. I–III. 1996–2011 [<http://instpuscariu.ro/al.html>].

ALRR. Sinteză: Atlas lingvistic român pe regiuni. Sinteză. București: Editura Academiei Române. Vol. I, 2005. Vol. II, 2012. Vol. III, 2018 [<https://lingv.ro/atlas-lingvistice/>].

Bahri Beci. The Albanian Language and its dialects. – Atlas Linguarum Europae (ALE). Perspectives nouvelles en géolinguistique. 1997, 73–86.

Boberg, Charles, John Nerbonne and Dominic Watt (eds.). The Handbook of Dialectology. Oxford: Wiley Blackwell, 2018 [Blackwell Handbooks in Linguistics].

Bulgarian Dialectology as Living Tradition [2016] [<http://bulgariandialectology.org/>].

Chambers, J. K., Peter Trudgill. Dialectology. Cambridge: Cambridge University Press, 1998<sup>2</sup> [Cambridge Textbooks in Linguistics]. – 2. Dialect geography (13–31); 7. Boundaries (89–104).

Dahmen, Wolfgang, Johannes Kramer. Aromunischer Sprachatlas. Veitshöchheim bei Würzburg: Lehmann. Bd. 1, 1985 [Balkan-Archiv. Neue Folge . Beiheft 4]. Bd. 2, 1994 [Balkan-Archiv. Neue Folge . Beiheft 10].

Dodi, M. Parathënie. Atlasi dialektologjik i gjuhës shqipe. Vëllimi I, 2007, 9–11.

Gilliéron, Jules, Edmond Edmont. Atlas linguistique de la France. Paris. 1902–1910. [<https://diglib.uibk.ac.at/urn:nbn:at:at-ubi:2-4568>]

Gjinari, J. Hyrje. – Atlasi dialektologjik i gjuhës shqipe. Vëllimi I, 2007, 12–24.

Gluth, K., M. Lompa, H.-H. Smolka. Verfahren dialektologischer Karteninterpretation und ihre Reichweite. – Dialektologie. Ein Handbuch zur deutschen und allgemeinen Dialektforschung. Hrsg. von W. Besch, U. Knoop, W. Putschke, H. E. Wiegand. Bd. 1.1. Berlin, New York: Walter de Gruyter, 1982, 485–500 [= Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft 2.1].

Herrgen, Joachim: Artikel 182: Dialektologie des Deutschen. - In: Sylvain Auroux [u.a.] (Hg.): Geschichte der Sprachwissenschaften. Berlin, New York: de Gruyter (Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft), S. 1513-1535.

Neiescu, Petru. Mic atlas al dialectului aromân din Albania și din Fosta Republică Iugoslavă Macedonia. București: Editura Academiei Române, 1997 [<http://instpuscariu.ro/al.html>].

Saramandu, Nicolae. Atlasul lingvistic al dialectului aromân. Vol. 1. București: Editura Academiei Române, 2014; Saramandu, Nicolae, Manuela Nevaci. Atlasul lingvistic al dialectului aromân. Vol. 2. București: Editura Academiei Române, 2020 [<https://lingv.ro/atlas-lingvistice/>].

Weigand, Gustav. Linguistischer Atlas des dacorumänischen Sprachgebietes. Leipzig : Johann Ambrosius Barth, 1909 [<http://dspace.bcucluj.ro/handle/123456789/54079>].

Wenker, Georg (1889–1923): Sprachatlas des Deutschen Reichs. Handgezeichnetes Original von Emil Maurmann, Georg Wenker und Ferdinand Wrede. Marburg. [Publiziert als Digitaler Wenker-Atlas (DiWA); URL <[www.regionalsprache.de](http://www.regionalsprache.de)>]

Wild, Beate. Meglenorumänischer Sprachatlas. Hamburg: Buske, 1983.

Алексова, Василка. Румънска диалектология. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2004. – Развитие на лингвистичната география в Румъния, 31–36; За Хашдеу – 21–23; Диалектно членение, 52–57.

Алинеи, Марио. Лингвистический атлас Европы: принципы создания, проблемы, перспективы. – Общеславянский лингвистический атлас. Материалы и исследования. 1985–1987. Москва, 1989, 70–84.

БДА: Български диалектен атлас. София: Издателство на Българската академия на науките. Т. 1. Югоизточна България, 1964; Т. 2. Североизточна България, 1966; Т. 3. Югозападна България, 1975; Т. 4. Северозападна България, 1981.

БДА-ВЧ: Български диалектен атлас. Обобщаващ том. Встъпителна част. София: Издателство на Българската академия на науките, 1988.

БДА-ЕМ: Й. Иванов. Български диалектен атлас. Български говори от Егейска Македония. I. Драмско, Сярско, Валовишко. София: Издателство на Българската академия на науките, 1972.

БДА-ОТ: Български диалектен атлас. Обобщаващ том. I–III. Фонетика. Акцентология. Лексика. София: Труд, 2001; IV. Морфология. София: Издателство на БАН „Проф. Марин Дринов“, 2016.

Бернштейн С. Б., Е. В. Чешко, Э. И. Зеленина. Атлас болгарских говоров в СССР. Вступительные статьи. Комментарии к картам. Москва: Издательство Академии наук СССР, 1958.

Бернштейн С. Б., Ст. Стойков. Особенности и структура на Българския диалектен атлас. – Български диалектен атлас. Т. 1. Югоизточна България. Част 2. Статии. Коментари. Показалци. София: Издателство на Българската академия на науките, 1964, 7–12.

Бородина, М. А. Проблемы лингвистической географии. (На материале диалектов французского языка). Москва, Ленинград: Наука, 1966. – 2. О некоторых особенностях диалекта с позиции лингвистической географии, 11–15; 3. Из истории изучения диалектов французского языка, 15–23; 6. О лингвогеографических концепциях Жильерона, 31–35.

Бородина, М. А. Развитие ареальных исследований и основные типы ареалов. – Взаимодействие лингвистических ареалов. Ленинград: Наука, 1980, 7–36.

Бояджиев, Живко. Ареалните норми на Матео Бартоли. – Съпоставително езикознание 1996, кн. 2, 52–56.

Жирмунский, В. М. Немецкая диалектология. Москва. Ленинград: Издательство Академии наук СССР, 1956. – Части от глава II. Историография, 75–97; III. Методика и методология, 114–144.

Йордан, Й. Романское языкознание. Историческое развитие, течения, методы. Москва: Прогресс, 1971. – Дакорумынский лингвистический атлас Густава Вайганда, 221–222; Лингвистический атлас Франции, 223–232; Работы Жильерона по лингвистической географии, 233–266.

Карта на диалектната делитба на българския език.  
[https://ibl.bas.bg/nova\\_dialektna\\_karta/](https://ibl.bas.bg/nova_dialektna_karta/)

Лингвистический энциклопедический словарь. Москва: Советская энциклопедия, 1990. – Речниковите статии *Атлас диалектологический*, *Лингвистическая география*.

МДАБЯ: Домосилецкая, М. В., А. В. Жугра, Г. П. Клепикова. Малый диалектологический атлас балканских языков. Лексическая программа. Санкт-Петербург, 1997; Соболев, А. Н., И. И. Воронина, Ю. А. Лопашов, А. Ю. Русаков. Малый диалектологический атлас балканских языков. Синтаксическая программа. Санкт-Петербург, 1997; Плотникова, А. А. Материалы для этнолингвистического изучения балканославянского ареала. Москва, 1996; Малый диалектологический атлас балканских языков. Пробный выпуск. München: Biblion Verlag, 2003; Малый диалектологический атлас балканских языков. Серия грамматическая, с преимущественным вниманием к структуре балканославянских языков. Том I.

Категории имени существительного. А. Соболев (ред.). München: Biblion Verlag, 2005; Малый диалектологический атлас балканских языков. Серия лексическая. Том I. Лексика духовной культуры. А. Соболев (ред.). München: Biblion Verlag, 2005.

Младенов, Максим. Ятовата граница в светлината на нови данни (Към въпроса за диалектното разчленение на българския език). – М. Младенов. Диалектология. Балканистика. Етнолингвистика. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2008, 104–123.

Младенов, Максим. Диалектология. Балканистика. Етнолингвистика. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2008.

Младенова, Дарина. От лингвистична география към ареална лингвистика. Теория и практика на анализа на късни явления в българския език: названията на домата и патладжана. София, 2016, 333 с. + 124 карти. Електронно издание. Littera et Lingua Series Dissertationes 9 [\[https://naum.slav.uni-sofia.bg/sites/default/files/liliseriess/mladenovad\\_liliseriess9.pdf\]](https://naum.slav.uni-sofia.bg/sites/default/files/liliseriess/mladenovad_liliseriess9.pdf); [https://naum.slav.uni-sofia.bg/sites/default/files/liliseriess/mladenovad\\_liliseriess9\\_karti.pdf](https://naum.slav.uni-sofia.bg/sites/default/files/liliseriess/mladenovad_liliseriess9_karti.pdf)

ОКДА: Общекарпатский диалектологический атлас. Вступительный выпуск. Скопје, 1987 [<http://www.inslav.ru/resursy/elektronnaya-biblioteka/1132--j-1987/>]; Общекарпатский диалектологический атлас. Т. 1–7, 1989–2003; Л. Василева, М. Витанова и Сл. Керемидчиева. Болгарские материалы для «Общекарпатского диалектологического атласа». – В: Карпато-балканский диалектный ландшафт. Язык и культура. Москва: ИСЛРАН, 2008, 355–479 [<https://inslav.ru/publication/karpato-balkanskiy-dialektnyy-landshaft-yazyk-i-kultura-pamyati-galiny-petrovny-0/>].

ОЛА: Общеславянский лингвистический атлас. Серия фонетико-грамматическая. Вып. 1–. 1988–; Общеславянский лингвистический атлас. Серия лексико-словообразовательная. Вып. 1–. 1988–; Общеславянский лингвистический атлас. Вступительный выпуск: Общие принципы. Справочные материалы. 2-е изд., испр. и доп. Москва: Наука, 1994; Вопросник Общеславянского лингвистического атласа. М.: Наука, 1965 [<http://www.slavatlas.org/publications.html>].

Отвъддунавски електронен корпус. Допълнение към *Българските говори в Румъния* от Максим Младенов [2018]. [<http://www.corpusbdr.info/?lang=bg>]

Радева, Василка. Увод в ареалната лингвистика. С., 2001.

Стойков, Стойко. Българска диалектология. София, 1993 (III преработено и допълнено издание) / 2002 (IV фототипно издание). [<http://www.kroraina.com/knigi/jchorb/st/index.htm>]  
<http://www.promacedonia.org/jchorb/st/index.htm>

Стойков, Стойко. Основното диалектно деление на български език. – Стойков, Стойко. Избрани езиковедски трудове. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“, 2008, 170–184.

Холиолчев, Хр., К. Костов, М. Младенов. Относно съставянето на един Atlas linguarum Paeninsulae Balcanicae [1977]. – М. Младенов. Диалектология. Балканистика. Етнолингвистика. С., 2008, 156–163.

Цыхун, Г. Типологическите проблеми балканославянского языкового ареала. Минск, 1981. – Введение, 3–22.

**Дата: 26.02.2024**

**Съставила: доц. д-р Дарина Младенова**

Приета с протокол №3 от ФС на ФСФ от 12.03.2024 г.